ACC. N:R M. 457:1.

LUNDS UNIV. FOLKMINNES-ARKIV

Landskap: Skåne *Upptecknat av:* Erik Jönsson

Härad: Rönnebergs *Adress:*

Socken: *Berättat av:* Jöns Persson

Uppteckningsår: 1921 *Född år* *i* Glumslöv.

Jöns Persson, 77 år. 1

P:s faderskap är omtvistat. Enligt de flestas utsago lär han vara oäkta son till Per Andersson vid kyrkan. Var en tid tulltjänsteman i Råå, därefter talman vid tinget (Glumslövs tingshus). Dessutom tegelbruksarbetare o.d.

------=ooo0ooo=---

Jöns Persson, Glumslöv. 2

Broby smed.

Bengt Nilsson i Dalarna (=Hildeshögs dalar) hade mist ett par hästar, varför han sökte Broby smed. Han träffade honom på krogen. Brobysmen frågade honom om han ville se, vem som stulit hästarna. I så fall skulle han visa honom tjuven i en vattenspann. Men han var nöjd bara han fick sina hästar tillbaka. Då uppmanade Brobysmen honom att fara hem och öppna portarna om kvällen. Han gjorde så och hästarna kommo tillbaka.

Skriv endast på denna sida!

A.-B. GRAHNS BOKTR., LUND

ACC. N:R M. 457:2.

LUNDS UNIV. FOLKMINNES-ARKIV

2

Landskap: Skåne *Upptecknat av:* Erik Jönsson

Härad: Rönnebergs *Adress:*

Socken: *Berättat av:* Jöns Persson

Uppteckningsår: 1921 *Född år* *i* Glumslöv

Taskomspelaren.

Det var en gång en taskomspelare, som kunde förvända synen på folk. Han skulle krypa igenom en stor stock. Åskådarna sågo honom försvinna genom den ena ändan. 3

I samma ögonblick kom en kvinna, som ej haft någon man hos sig, gående förbi och sade: "Vad står ni här och glor och gapar efter". Då fick hon se taskomspelaren, som kröp utanpå stocken. Han gav henne sådana ögon, att hon börja skratta och skrika och dra upp "kjolana" precis som om hon gick i en "vanfloe".

Finskorna voro förr i tiden särskilt trollkunniga. De hade något"mer i skallen än en ann". Så trodde man att de kommo farande i virvelvindarna, som man på den tiden "så möd tiare än nu." En dräng var en gång ute och harvade på framtiden. Då kom en virvelvind. Han slängde sin kniv in i den. När han kom hem på kvällen, låg kniven på bordet. "Var har den kommit ifrån! Den slängde jag ju i benet på en trollpacka." "Så ska' du aldrig göra mer", sade hans matmoder. - Det var hon som fått den i låret. 4

Skriv endast på denna sida!

A.-B. GRAHNS BOKTR., LUND

ACC. N:R M. 457:3.

LUNDS UNIV. FOLKMINNES-ARKIV

3

Landskap: Skåne *Upptecknat av:* Erik Jönsson

Härad: Rönneberga *Adress:*

Socken: *Berättat av:* Jöns Persson

Uppteckningsår: 1921 *Född år* *i*

Det hände någonstans i Finland på 1700-talet att klockan föll ner från kyrktornet och "trilla" i insjön. Några barn, som badade, fingo syn på den, men kunde ej röra den ur stället. Först när man fick två tvillingstutar till att dra, följde klockan med. 5

På en herregård hade ena dottern bröllop. I kroken bak ugnen höllo vättarna också bröllop. De passade alltid på, så att de blevo vigda, när ett par människor vigdes samman, ty då kunde det läsas (!) samtidigt över dem. Men det var inte alla, som kunde se dem. När människorna dansade, dansade vättarna också. En av vättarna snavade ("ramla") emellertid över en "eneresla" och då gav en av bröllopsgästerna till ett skratt. Strax försvunno vättarna, och man hörde aldrig av dem mer.

Alltid hade de varit mycket duktiga; de väckte pigorna tidigt om morgnarna. Sin bostad hade de i köket under slasktunnan, men den hade man måst flytta, ty det rann ner på dem. 6

På den tiden Skåne hörde till Danmark levde en gång en ullhandlare, som köpte sig en stor gård, med en gammeldags trädgård

Skriv endast på denna sida!

A.-B. GRAHNS BOKTR., LUND

ACC. N:R M. 457:4

LUNDS UNIV. FOLKMINNES-ARKIV

4

Landskap: Skåne *Upptecknat av:* Erik Jönsson

Härad: Rönneberga *Adress:*

Socken: *Berättat av:* Jöns Persson

Uppteckningsår: 1921 *Född år* *i*

till. På gården fanns en "gaborsnisse", som han alltid var galen på. När han kom från marknaden i stan på kvällen, såg han ellefruen i bäcken och gaborsnissen satt uppe i ett träd, som stod vid bäcken, och skrattade åt ellefruen. Det hörde bonden. När han kom hem voro hästarna svetta, fastän han kört mycket nätt. "Det är den förbannade gaborsnissen", sade han. Det fanns ett "bås" i stallet, där korna ej kunde trivas. Var morgon var huvudet av på den ko, som de satt dit på kvällen. 7

En dag voro alla ute och höstade med undantag av frun, som var hemma och laga mat. Då kom gaborsnisse in till henne i köket och var så eländig. Frun blev strax rädd, men gaborsnisse sade: "Du ska ikke vaere bange!" Och han bad henne följa med och hjälpa sin kvinna, som var i barnsnöd. Ja, hon följde med honom. De gingo ned i ett hörn av trädgården, där det stod en hasselbuske. Gaborsnisse böjde undan en stor gren och där bakom öppnade sig en gång ned i jorden. De kommo ned i en stuga, där kvinnan låg i barnsnöd. När hon var förlöst frågade gaborsnisse vad frun skulle ha för hjälpen. Men hon ville ingenting ha. Hon frågade dock, om han visste, varför kon inte kunde trivas i båsen. Jo, se där. 8

Skriv endast på denna sida!

A.-B. GRAHNS BOKTR., LUND

ACC. N:R M. 457:5.

LUNDS UNIV. FOLKMINNES-ARKIV

Landskap: Skåne *Upptecknat av:* Erik Jönsson

Härad: Rönneberga *Adress:*

Socken: *Berättat av:* Jöns Persson

Uppteckningsår: 1921 *Född år* *i*

hade han sin sängkammare under, och allt piss och skit, som rann ner, var han inte belåten med. - "Önskar du ingenting annat!" " "Nej!" "Håll upp ditt förkläde, ska du få några spånor att tända med i köket, ty nu har elden gått ut." Sen hjälpte han henne ut. När hon sen i köket skulle kasta spånorna i elden, voro de idel guldpengar. - När hennes man fick höra det, sade han: "Nu först tror jag, att gaborsnisse är god."

Algers hög i Herslöv stod varje julafton på 6 gull- och 8 silverpelare och därinne dansade trollen. En dag bakade trollen och fördärvade "greslan" till att sätta in brödet med. En dräng, som plöjde i åkern bredvid, fick se styckena ligga i en fåra. Han lagade den och lade den tillbaka igen. När han sen kom tillbaka, låg där ett stort stycke grant "söppbrö", men han tog det naturligtvis inte. 9

Långe - Torkel.

Långe-Torkel tjänte på en gård, där han kurtisera´ dottern Pernilla. Det var bra dem emellan, men de hade ej omtalt det för

Skriv endast på denna sida!

A.-B. GRAHNS BOKTR., LUND

ACC. N:R M. 457:6.

LUNDS UNIV. FOLKMINNES-ARKIV

6

Landskap: Skåne *Upptecknat av:* Erik Jönsson

Härad: Rönneberga *Adress:*

Socken: *Berättat av:* Jöns Persson

Uppteckningsår: 1921 *Född år* *i*

fadern. En dag gick han in för att fria. Då han sagt sitt ärende, blev emellertid fadern vred och sade: "Jag ska´ nog bota er kärlekssjuka". Och han tog "lärkarbasen", som hängde vid bordändan och dunkade honom i ryggen. -

Så måste Långe-Torkel ge sig i väg därifrån och kom bland annat även till Kiel. Där såg han ingen annan råd än att ta plats hos Jöran Hattemagare och göra hattar. Men han blev snart trött på det. Han for då med en skuta över till Malmö. På resan blev han sjuk, så att han spydde upp både lever och lunga. En torsk var strax till rättes och slök alltsamman. "Det var gott att den torsken kunde komma till Pernilla och hon fick äta den", sade Långe-Torkel. Från Malmö vandrade han vidare uppåt landet och kom julafton till en hög vid Lund, som heter Rommeleklint. Den stod upprest på sex gullpelare och åtta silverpelare. Han stod där och glodde och visste intet av, förrän han var inne i högen och måste än bräka som en get och än gala som en tupp för att tillfredsställa trollen. Trollkungen hade två döttrar. Den ena hette Långrompa och den andra Berserka. Långrompa blev innerligt kär i Torkel. En dag kom en friare till Berserka från Kiel. Hon

10

Skriv endast på denna sida!

A.-B. GRAHNS BOKTR., LUND

ACC. N:R M. 457:7.

LUNDS UNIV. FOLKMINNES-ARKIV

7

Landskap: Skåne *Upptecknat av:* Erik Jönsson

Härad: Rönneberga *Adress:*

Socken: *Berättat av:* Jöns Persson

Uppteckningsår: 1921 *Född år* *i*

sade ja, och bröllopet bestämdes. Nu visste de inte om de skulle 11
ha Långe-Torkel till stek eller till att roa bröllopsgästerna.
Men Långerompa bad för honom, att han skulle få leva och roa gäs-
terna. - Långe-Torkel var emellertid "ingmari". Han sade till
Långerompa: "Hade vi blott något ställe att bo på, skulle vi ock-
så gifta oss." "Det ska´ vi nog kunna ställa om", mente Långrompa.
" Var nionde natt sova alla trollen, och då skall du gå in i den
kammare, dit ingen kommer utom far och jag. Där hänger en flaska
och den som dricker därav blir så stark, att han kan lyfta svär-
det borta på väggen och slå ihjäl alla trollen." Han gjorde som
hon sagt och tog svärdet och högg huvudet allra först av Lång-
rompa och sen av alla de andra utom en, som skulle visa honom
vägen till Kiel, där Berserka och hennes man skulle bo. Innan man
begav sig på väg, gick han än en gång in och drack av flaskan för 12
att bli riktigt stark. Så kom han till Kiel och förgjorde alla
troll även där. Där tog han också en massa pengar. Sen for han
hem igen till sin hemsocken. Han hade emellertid skickat trollet
i förväg med ett par säckar pengar till sina föräldrar, som de
skulle köpa det största hemmanet i byn för och bosätta sig där.

Skriv endast på denna sida!

A.-B. GRAHNS BOKTR., LUND

ACC. N:R M. 457:8.

LUNDS UNIV. FOLKMINNES-ARKIV

8

Landskap: Skåne *Upptecknat av:* Erik Jönsson

Härad: Rönneberga *Adress:*

Socken: *Berättat av:* Jöns Persson

Uppteckningsår: 1921 *Född år* *i*

Så kom han då hem fin som en prins. Föräldrarna kände inte igen honom strax. Därefter gick han åstad för att fria till Pernilla och han fick genast ja. Ej heller där kände man igen honom. Till bröllopet skaffade trollet musik. Man åt och drack väldeliga: sex tunnor öl, brännvin, konjak och flera oxar. Pernilla och Långe-Torkel satt vid bordändan, där "lärkarbasen" hängde. "Är det någon som fått smaka denne här", frågade Långe-Torkel. "Ingen sen Långe-Torkel" svarade bonden. Då sade Långe-Torkel: "Den karbasen får ej ruineras, ty den har jag haft nytta av. Jag är Långe-Torkel och nu har jag Pernilla." 13

En karl var en gång ute och skulle leta rätt på ett par hästar, som kommit bort. Han kom till trollboningen, men lyckades komma ut igen. Dock ville han aldrig omtala vad han hört eller sett. Han blev ej heller riktigt normal mer.

Oppe i landet, där man brukar bränna tjära, måste en man stanna kvar natten över och passa elden. Då kom ett naket och vackert fruntimmer fram och ställde sig vid elden ("fyren") för att värma

Skriv endast på denna sida!

A.-B. GRAHNS BOKTR., LUND

ACC. N:R M. 457:9

LUNDS UNIV. FOLKMINNES-ARKIV

9

Landskap: Skåne *Upptecknat av:* Erik Jönsson

Härad: Rönneberga *Adress:*

Socken: *Berättat av:* Jöns Persson

Uppteckningsår: 1921 *Född år* *i*

sig. Karlen tog ett långt"brännesträ" och satte till på ett visst ställe. Då började hon skrika: "Tue, Tue, här är eld i Febernue!" 14
Skogsrån kom ut och tjärbrännaren måste trava därifrån. Om morgonen, då man kom dit, fanns ingenting kvar, allt hade brunnit opp.

En präst hade en trogen dräng, som skötte gården väl, var alltid flitig och läste på sina fristunder. Så en dag , när prästen var borta, gick han in i hans rum och träffade där på en bok, som prästen glömt att låsa in. Strax han började läsa blev hela gården full av smådjävlar. Prästen, som var i kyrkan, kände på sig, att det ej stod rätt fall hemma, och slutade predikan. Då han kom hem gick han upp på vinden, tog ärter och hävde ut på gården med orden: "Plocka upp dem, ska ni få annat att sköta sen!" Därpå gick han in och läste dem väck och sade till drängen, att han aldrig skulle läsa i den boken mer.

Det var en gång en dräng, som tjänte i en prästgård. En kväll, 15
när han var fri, var det dans i nabons gård. Då han sade till prästen, att han skulle gå dit, svarade denne: "Då går jag med"

Skriv endast på denna sida!

A.-B. GRAHNS BOKTR., LUND

ACC. N:R M. 457:10.

LUNDS UNIV. FOLKMINNES-ARKIV

10

Landskap: Skåne *Upptecknat av:* Erik Jönsson

Härad: Rönneberga *Adress:*

Socken: *Berättat av:* Jöns Persson

Uppteckningsår: 1921 *Född år* *i*

De gingo bort till sommarstugan, där man dansade och tittade in. "Sätt din fot i min vänstra galoscha", sade prästen. Han gjorde så. "Vill du nu gå in", frågade prästen. "Nej!" svarade han. "Ta hit galoschan, och sätt din högra fot i den andra". Drängen gjorde så. "Vad hör du nu". "Jag hör en så fin musik, som jag aldrig i mitt liv förut har hört". "Nu vill du väl aldrig gå mer och dansa". "Nej!" svarade drängen. - Han hade sett en liten svart varelse på ryggen av var och en som dansat och hört himmelrikets klockor ringa.

- - - - - - - - - - - - - - -

Det var en gång en flicka, som alltid ville vara mycket fin. En dag kom Hornpelle till henne och sade, att han skulle skaffa henne en klänning, så att hon blev fin som en prinsessa, då hon skulle gifta sig, men inom vissa dagar skulle hon kunna säga hans namn, i annat fall skulle hon gifta sig med honom. - Det började lida på tiden. Hornpelle var glad, sprang i skogen och dansa kring buskarna och skrek: 16 Aa370

I dag skall man maltet mala
i morgon skall mitt bröllop vara

Skriv endast på denna sida!

A.-B. GRAHNS BOKTR., LUND

ACC. N:R M. 457:11.

LUNDS UNIV. FOLKMINNES-ARKIV

Landskap: Skåne *Upptecknat av:* Erik Jönsson

Härad: Rönneberga *Adress:* 1-G Lumsläv

Socken: St Tolg *Berättat av:* Jöns Persson — ovl. reg. lärk

Uppteckningsår: 1921 *Född år* 7 Yåg *i*

Jungfrun sitter i buren och gråter
och vet icke vad jag heter.
Jag heter Titt-e-li-Ture.

Det hände sig ej bättre än att en, som kände till förhållandet, kom och hörde alltsamman och skyndade hem för att berätta det. När sen Hornpelle kom skrek hon emot honom: "Kommer du nu Titte-liture!" - Så blev hon av med honom.

Vid Haben på Hven låg fordom ett slott, som sjunkit i djupet. En gång lär man ha fått fatt på nycklarna, som sitter i dörren, men man kunde inte öppna. När vattnet är klart, skall man kunna se slottet. Där regerade den rika och mäktiga fru Grimla. Då hon skulle resa till Skåne och vara "brutamma" (=kläda bruden), lät hon beslå sina händer med järn och stål "för att bruden riktigt kunna tillreda." 17

I Gislöv bodde en gång en jätte. Hans kvinna var död, men han hade en dotter som levde. En dag hade hon varit ute och samlat upp oxar, hästar, karlar och allt möjligt i sitt förkläde. "Vad Aa 701*

Skriv endast på denna sida!

A.-B. GRAHNS BOKTR., LUND

ACC. N:R M. 457:12

LUNDS UNIV. FOLKMINNES-ARKIV

12

Landskap: Skåne *Upptecknat av:* Erik Jönsson

Härad: Rönneberga *Adress:*

Socken: *Berättat av:* Jöns Persson

Uppteckningsår: 1921 *Född år* *i*

är det du har?" frågade jätten. Åh det är bara litet otyg, som är på marken". "Det får du inte röra, ty det är folk, som kommer efter oss." Därefter försvann jättefolket från trakten, och ingen hörde av dem mer där. 18

Det hände sig emellertid, att en sjöman blev kastad i land på en ö. Där träffade han på jätten. "Var är du ifrån"frågade jätten. "Från Hälsingborg", var svaret. "Känner du till Gislöv". "Jo, det gjorde ju sjömannen nog. "Räck mig din hand får jag känna om det finns kraft i folket därborta ännu," sade jätten. Men sjömannen var så försiktig, att han räckte fram en grep, vilken jätten kramade sönder. Jätten bad honom vidare ta med ett band till Märta i Gislöv, som hon skulle ha om livet. Bandet låg i en ask, som han ej fick öppna. Han skulle få en god dussör för besväret. Ty när han kom till Gislöv, skulle han gå till ett berg och säga: "Mak upp helda dös", så skulle berget öppna sig, och där kunde han ta så mycket pengar, han ville. Men han fick ej lov att se sig om. Sjömannen frågade jätten varför han inte stannade kvar i Gislöv. "Jo, jag hade nog bott där längre, om inte den vita bjällekon (kyrkan) kommit"

Skriv endast på denna sida!

A.-B. GRAHNS BOKTR., LUND

ACC. N:R M. 457:13.

LUNDS UNIV. FOLKMINNES-ARKIV

13

Landskap: Skåne *Upptecknat av:* Erik Jönsson

Härad: Rönneberga *Adress:*

Socken: *Berättat av:* Jöns Persson

Uppteckningsår: 1921 *Född år* *i*

Sjömannen kom hem och begav sig till Gislöv. Men nyfiken, som han var, ville han se bandet, och öppnade asken. För att riktigt se hur det tog sig ut, spände han det mellan ett par träd. Men då for bandet iväg med en hisklig fart och han fick aldrig se det mer. - Sen gick han vidare till berget och sade: "Mak upp helda dös." Berget öppnade sig och framför honom lågo väldiga högar med pengar. Då hörde han någon skratta bakom sig. Han vände sig om och fick se en liten karl sitta på en hane och skratta. Strax slog berget igen och det gick ej mer att öppna. 19

Hobergsgubben.

Det var en gång en jätte nere på Slätten, som var så farligt rik. Det fanns även en fattig fiskare, som han alltid hjälpte så att han fick "bra me fisk". En gång skulle fiskaren ha barndop, och han tyckte han var tvungen att bjuda jätten, annars blev han kanske stött. Men å andra sidan åt jätten så mycket, att det väl ingenting blev över åt de andra gästerna och så värst gott om mat hade fiskaren naturligtvis icke. Han omtalade sina bekymmer för drängen. "Var inte ledsen för det! Det ska´ jag nog 20

As 1165

Skriv endast på denna sida!

A.-B. GRAHNS BOKTR., LUND

ACC. N:R M. 457:14.

LUNDS UNIV. FOLKMINNES-ARKIV

14

Landskap: Skåne *Upptecknat av:* Erik Jönsson

Härad: Rönneberga *Adress:*

Socken: *Berättat av:* Jöns Persson

Uppteckningsår: 1921 *Född år* *i*

sörja för", sade drängen. Drängen tog en säck på nacken och gick till jätten och frågade honom om han ville stå fadder till barnet. Jo, det ville han nog. Han skulle också hjälpa dem att få stor fisk till barndopet. "För övrigt, vilka är det mer bjudna till barndopet." - "Sankte Per." - "Sankte Per, den tvärviggen! Då vet jag verkligen inte om jag kan komma. Ingen annan?" - "Jo, så Tor". - Tor! han som en gång slog benet av mig. Nej då kommer jag inte. Skall någon mer dit?" - "En spelman" - "Det kunde varit roligt med den, men för de andras skull, kan jag inte komma." "Litet i faddergåva ska jag ändå ge. Hit med en påse!" Så började jätten ösa pengar i. När han tatt "letta", frågade han: "Har du sett någon, som gett mer?" - "Både mer och mindre", svarade drängen. Och han lät jätten ösa i så mycket, att han ansåg sig icke kunna bära mer. "Där har du", sade jätten, och hälsa att jag inte kommer." Drängen gick hem med sin skatt och fiskaren blev naturligtvis mycket glad. 21

Skriv endast på denna sida!

A.-B. GRAHNS BOKTR., LUND

ACC. N:R M. 457:15

LUNDS UNIV. FOLKMINNES-ARKIV

15

Landskap: Skåne *Upptecknat av:* Erik Jönsson

Härad: Rönneberga *Adress:*

Socken: *Berättat av:* Jöns Persson

Uppteckningsår: 1921 *Född år* *i*

I porten på borgen i Tomarp finnes ett hål, som man aldrig kan mura igen. Täpper man hålet på dagen, äro stenarna ute igen om natten. Enligt sägnen har man där murat in en fröken, som ville gifta sig med en av betjäningen. "Och det var ju galet".

Borgfrun i Tomarp skulle en gång till högmässan i Kvidinge kyrka, men det var ett sådant väder, att drängen inte ville köra. Då skulle hon minsann själv hämta kyrkan, ty till högmässan skulle hon. Just som hon kom dit och grep tag i kyrkan, gick prästen in i den. Då hade hon ingen makt mer, men hon hade ändå dragit i ena ändan och det är därför att Kvidinge kyrka ligger "på sne" - som ordspråket säger. 22

I Tomarp hade man förr i gamla tider rekrytskola för husarer, som var beryktad för sin stränghet och sitt hundliv. Därav ett uttryck, vari låg både rädsla och beklagande på samma gång, av en artillerist, som kom dit och fick se det: "Jöss, e ditta Tomarp."

Skriv endast på denna sida!

A.-B. GRAHNS BOKTR., LUND

ACC. N:R M. 457:16.

LUNDS UNIV. FOLKMINNES-ARKIV

16

Landskap: Skåne *Upptecknat av:* Erik Jönsson

Härad: Rönneberga *Adress:*

Socken: *Berättat av:* Jöns Persson

Uppteckningsår: 1921 *Född år* *i*

En fru nere i Ganthofta skulle till kyrkan i oväder. Drängen körde. När de kommo till Per Påls backe, sjönko hjulen så långt ned vid ena sidan, att hästarna ej kunde rubba vagnen ur stället. Då kom en gubbe med ett par stutar och sade: "Spänn ifrån starx". 23
Drängen gjorde så, och stutarna spändes för i stället. Då bar det rätt ner i ån. Märken efter hjulspåren lär finnas ännu.

Bälte var en hedning, som bodde på Billebergagården, Han dog i en"tjörnebuske"ute i parken. Det talades allmänt om att "skavsman" hade dödat honom. Men även sen han var död fortfor han att gå på gården. Det fanns en kammare på gården, där pigan måste bädda sängen var kväll, ty dit kom han och lade sig. Stalldrängen kunde höra, när han kom på stenoren; hästarna väsnades och hundarna tjöto.

En julafton hade man skickat en torpare i något ärende till Hälsingborg. Det blev sent innan han kom tillbaka. När han kom vid Wallåkrabron kom där en körande med stora,svarta hästar. Denne frågade honom, om han ville åka. Torparen steg upp, och 24
han körde honom ända fram till häcken vid gården. Då såg torparen,

Skriv endast på denna sida!

A.-B. GRAHNS BOKTR., LUND

ACC. N:R M. 457:17.

LUNDS UNIV. FOLKMINNES-ARKIV

17

Landskap: Skåne Upptecknat av: Erik Jönsson

Härad: Rönneberga Adress:

Socken: Berättat av: Jöns Persson

Uppteckningsår: 1921 Född år i

att han var rent "vidhodad" (vitt huvud). Mannen sade till honom: "Säg till på gården, att de ej få lov att skicka ut någon så sent!" "Kom hit med din hatt ska du få litet"julapenga". Sen for han iväg. Men då torparen skulle se i sin hatt fanns där ingenting. -

Rummet finns ännu på gården, tomt och igenmurat. Kapten Rosenschiöld lät mura igen dörrarna. Men Bälte vandrar fortfarande. Ibland kan man möta honom vid 12-tiden, då han skall gå till gården och lägga sig. För det mesta har han inget huvud.

Slottet i Knudstorp, som ligger i moras, blir aldrig färdigt. Det har varit mycket större än det är nu, när man reparerar, faller det ned jämt. Där skall ha bott en hedning vid namn Gange. Han sköt prästen i Kågeröd, när denne stod framme vid altaret, varför man högg huvudet av honom. Stenarna, på vilka han halshöggs ska finnas där ännu. - Under borggården finns en källare. En gång kommo några danskar dit och sade, att det skulle finnas jordagods nere i källaren. De hade hackor och andra verktyg med sig, men de kommo ingen väg med arbetet, verktygen

Skriv endast på denna sida!

A.-B. GRAHNS BOKTR., LUND

ACC. N:R M. 457 : 18.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Erik Jönsson

Härad: Rönneberga Adress:

Socken: Berättat av: Jöns Persson

Uppteckningsår: 1921 Född år i

LUNDS UNIV. FOLKMINNES-ARKIV

18

beto ej på väggarna. På morgonen dagen efter sade slottsherren till danskarna, att de fingo resa sin väg. Under natten hade han fått uppenbarelse av "trollet", att där skulle ligga en skatt begraven. Man har aldrig fått ut skatten. Ingen har heller varit där och försökt sen.

I Landskrona levde en handlande, som hette Brock. Alltsen han dog har han kört i staden om nätterna. Vakterna vid kasärnen 26
fingo ej vara i fred för honom. Till sist voro de så snälla, att de "lejde" en åkare och en gödselvagn och grävde upp kistan. Denna forslade de sen till en liten sjö utanför Lund, som aldrig skulle tryta vatten. När de kommo dit och skulle släppa ner kistan, flög vagnen med och de måste kapa hästlinorna för att rädda hästarna. - Brock hade ej fått ro i sin grav, därför att han handlat med människokött. Han hade en källare, dit han lockade alla fina och feta madamer. Därnere hade han folk till att döda och salta in dem. Köttet sände han sedan till "hundtyrken" och fick mycket pengar för det. - Det heter därför än i dag i Landskrona att "sitta oppe tills Brocken kommer". Brockska huset

Skriv endast på denna sida!

A.-B. GRAHNS BOKTR., LUND

ACC. N:R M. 457:19.

LUNDS UNIV. FOLKMINNES-ARKIV

19

Landskap: Skåne *Upptecknat av:* Erik Jönsson

Härad: Rönneberga *Adress:*

Socken: *Berättat av:* Jöns Persson

Uppteckningsår: 1921 *Född år* *i*

finns kvar som en slags ålderdomshem och hör staden till.

Spelmannen Brant hade lärt att spela vid Wallåkra bro. Han 27
hade alltid varit mycket"begärlig på att spela". När han gick
och vakta kreaturen, hade han gjort sig en fiol av en gammal trä-
sko. En dag, då det var solsken och vackert väder, satt han vid
bron och fick då se en som satt nere i ån och spela. Det var
endast huvudet han kunde se på honom. Så en dag, när det regna,
gick han under bron, ty mannen i ån hade sagt honom, att där
fanns två fioler, och att han kunde ta en av dem. Han fick mycket
riktigt syn på fiolerna, men han visste inte, vilken han skulle
ta. Tog han inte den rätta bar det ner i ån. Men han valde rätt.
Och i trakten runt omkring fanns ingen så god spelman som han.

En dag, när han satt på Wallåkra gästgivaregård, kom en fin
herre dit. "Är ni spelman?" frågade han Brandt. - "Jo." - "Kan 28
Ni spela elvaleken?" Jo, han skulle försöka. - "Låt höra skall
Ni få en sup!" Och han började spela, allt värre och värre, så
glasen började dansa på bordet. Då sprang herrn bort och skar
av strängarna på fiolen, ty annars hade alltsamman rest ner i ån.

Skriv endast på denna sida!

A.-B. GRAHNS BOKTR., LUND

ACC. N:R M. 457:20.

LUNDS UNIV. FOLKMINNES-ARKIV

20

Landskap: Skåne *Upptecknat av:* Erik Jönsson

Härad: Rönneberga *Adress:*

Socken: *Berättat av:* Jöns Persson

Uppteckningsår: 1921 *Född år* *i*

Då ladugården år 1849 byggdes på Hildesborgs gård, var där en klyftig byggmästare. Om arbetarna på kvällen när de gingo från arbetet knyckte stål, någon järnstång eller trä o.d., måste de lämna det tillbaka på natten.

Snål-Hans.

Snål-Hans levde ensam i ett hemman - alldeles utan kvinnor. Så funderade han på att gifta sig, och för att få den kvinna han åstundade, måste han betala hennes far femhundra kronor. När hans hustru sen fick en "tös", blevo både flickan och modern sjuka, så att han måste lega en sjuksköterska. Hustrun dog men flickan kryade till. Snål-Hans gick alltid och smälde med fingrarna och sade: "När du blir stor, ska´jag ha mina pengar igen och intresse (roligt) för dem." En ,som fick höra honom säga så, sade till honom: "Men tösen kan ju dö." - "Ja, då får jag ärva", svarade Snål-Hans. - Om söndagarna satt han uppe i oxelträdet, som stod mitt på gården, och åt "så magen blev stinn som en tunna." Kom så en smittosam sjukdom till orten, och både Snål-Hans och sjuksköterskan dogo. Men flickan blev frisk och övertog sen

29

Skriv endast på denna sida!

A.-B. GRAHNS BOKTR., LUND

ACC. N:R M. 457:21.

LUNDS UNIV. FOLKMINNES-ARKIV

21

Landskap: Skåne *Upptecknat av:* Erik Jönsson

Härad: Rönneberga *Adress:*

Socken: *Berättat av:* Jöns Persson

Uppteckningsår: 1921 *Född år* *i*

gården. "Så Snål-Hans fick ingenting för sitt intresse."

En mor levde tillsamman med sin dotter på ett ställe (obs! ställe = gård, hemman). Det kom många friare till dottern, men hon blev aldrig färdig att ta någon. I samma by bodde en gammal soldat, som hade en son, som gick och slog dank. Ett litet stycke från de båda damernas hemman bodde en herreman, som spekulerade på deras skog, vilken var stor och inbringande, men att få köpa den var omöjligt. Då funderade han på och satte soldatsonen in i krigstjänsten och underhöll honom själv där. När soldaten blivit sergeant gick han till dottern och fria. Det tyckte de båda damerna var riktigt storartat, dottern sade ja och bröllop hölls. Då de varit gifta en liten tid, började sergeanten hugga av skogen. Då han tillfrågades varför han så gjorde, svarade han: att han sålt skogen. Han fick bra betalt för den och började leva till värre, så att han till sist drack och spelade opp allt vad de hade. För övrigt var han mycket stygg, skällde och dundrade alltid. Fadern, som stod i ledet och var under honom, skällde han och slog på, så han gick och hängde sig. Till sist måste han

30

31

Skriv endast på denna sida!

A.-B. GRAHNS BOKTR., LUND

ACC. N:R M. 457:22.

LUNDS UNIV. FOLKMINNES-ARKIV

22

Landskap:	Skåne	*Upptecknat av:*	Erik Jönsson
Härad:	Rönneberga	*Adress:*	
Socken:		*Berättat av:*	Jöns Persson
Uppteckningsår:	1921	*Född år*	*i*

taga avsked, ty ingen av hans kamrater eller vem det vara månde kunde tåla honom.

En rik bonde hade två barn, en son och en dotter. Han ville ej att sonen skulle bli bonde utan han skulle ge sig i väg till Stockholm och studera till läkare. Sonen gjorde så. Men hemma på gården söp gubben och levde riktigt till. Men dottern hade alltid så mycket att göra. Så kom pojken hem en tid - han hade skaffat sig glasögon och var fin. "Satans fyr te påg, satans fyr te påg", gick bonden och sa. När en tid gått blev en piga "på tjocken", och gubben måste betala. En dag kom stationsinspektören 32
med ett stort brev till bonden, men han glömde att läsa brevet och bara talade om sin son. Morgonen efter fick han syn på det och öppnade det och innehållet var en massa räkningar på sonen. "De´ kan ja´ betala, de e ente nåd", sa bonden. Dottern blev gift med en fanjunkare, som tyckte det var galet, att han ruinera sig på sin son. Sen kom brev igen, att han förfalskat växlar och gått och skjutit sig. Växlarna kom till gubben och han betalte. Och bubben drack och drack och till slut måste han gå till

Skriv endast på denna sida!

A.-B. GRAHNS BOKTR., LUND

ACC. N:R M. 457:23.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
23

Landskap: Skåne *Upptecknat av:* Erik Jönsson
Härad: Rönneberga *Adress:*
Socken: *Berättat av:* Jöns Persson
Uppteckningsår: 1921 *Född år* *i*

kyrkovärden och låna pengar till halm på sitt tak. Strax efteråt tog han livet av sig.

Hovjägmästare Trolle till Trollenäs var en stor gubbe, skrika
och skälla kunde han. En dag skulle han till marknad i Hörby. 33
På den tiden fanns det alltid en massa göinga´, som drogo till
marknads. Dessa hade med sina hästar och vagnar ta´t upp hela
vägen, så att Trolle inte kunde komma fram. Så fick han syn på
sin gode vän Ingemar från Trolleholm och frågade honom, om han
inte kunde hjälpa honom. Nej, det kunde han inte. "Men du har ju
en ladufogde som är stark, vill du låna mig honom." - Ja, ladu-
fogden blev hämtad och han menade att det skulle vara en bagatell
att hjälpa Trolle fram. Då kom två göingapojkar, som voro tvil-
lingar, fram och sade till honom, att han kunde vända om, ty han
skulle inte fram den dagen. Då tog ladufogden och kasta dem över
muren och välte alla göingavagnarna bort. "Det var ett karlatag",
sade Trolle. Men göingarna kommo fram och bådo om nåd, sådant 34
skulle aldrig hända mer.

När ladufogden kom hem, fick han ett brev, genom vilket han

Skriv endast på denna sida!

A.-B. GRAHNS BOKTR., LUND

ACC. N:R M. 457:24.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
24

Landskap: Skåne *Upptecknat av:* Erik Jönsson
Härad: Rönneberga *Adress:*
Socken: *Berättat av:* Jöns Persson
Uppteckningsår: 1921 *Född år* *i*

skulle utfå 1600 daler.

Puttegoagöse.

I Göinga härad fanns en man, som hette Puttegoagöse och som var så stark, att han kunde ta en tunna salt under vardera armen och ändå plocka blåbär, när han gick från Kristianstad. En gång hade han varit i skogen och skulle köra hem med bränsle. Han hade två oxar för lasset. Den ene föll och bröt ena benet. Då tog han och lade den på lasset och gick själv fram till den andre oxen och drog med. - Han skulle vara släkt med något övernaturligt.

En dag kom en herre och hälsade på Tornerhjelm på Gisholmen. Talet kom in på starka karlar och gästen frågade T., om han hade någon, som kunde mäta sig med hans kusk. Ja, T. satte upp med honom, att det kunde t.o.m. den älste på godset. En pojke skickades i väg upp till Lunum för att hämta Unnesson, som var 80 år gammal. Gubben kom och gick in till hovjägmästaren och frågade vad han önskade. Jo, att han skulle brottas med kusken. "De e ja för gammal te", sa' Unnesson. "Brottas du bara, men slå inte ihjäl

A.-B. GRAHNS BOKTR., LUND

ACC. N:R M. 457:25

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
25

Landskap: Skåne *Upptecknat av:* Erik Jönsson
Härad: Rönneberga *Adress:*
Socken: *Berättat av:* Jöns Persson
Uppteckningsår: 1921 *Född år* *i*

honom", sade T. "Sätt skotöjet," fortfor han vidare. "Å de behövs ente", sa U. Därpå gick han fram till kusken och frågade: "E de du, som vill brottas?" Kusken började nästan darra, så rädd blev han. "Vilken sida vill du ligga på?" sade U. vidare. Därpå tog han kusken och smällde honom så hårt i marken, att de måste bära in honom. "Nu kan du gå ner till ladufogden och säga till om en 36
tunna råg åt dig, så skickar han den hem till dig", sade T. till U. Men U. svarade: "Får jag en tunna råg ska jag nog bära den hem".

Frun på Pinatorp.

Frun på Pinatorp var beryktad för sin stora stygghet. Varje morgon kl. 4 stod hon på trappan, för att se efter om alla kommo ordentligt till sitt arbete. Kom någon försent, tog hon ifrån honom, vad han ägde. En dag kom en torpare för sent. Då sade hon: "Du får böta med vad du har, men kan du ta den största eken där finns i skogen och köra fram på gården med toppen före innan solen går ned ska´ du få behålla det." Torparen blev "eländig", han kunde ju inte, det visste han. Han gick sakta sin väg. När han gått ett stycke, mötte hen en gammal käring. Hon sade till honom 37

Skriv endast på denna sida!

A.-B. GRAHNS BOKTR., LUND

ACC. N:R M. 457:26

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
26

Landskap: Skåne *Upptecknat av:* Erik Jönsson

Härad: Rönneberga *Adress:*

Socken: *Berättat av:* Jöns Persson

Uppteckningsår: 1921 *Född år* *i*

"Vad går du och grämer dig för." - "Ja, de e ingenting du kan hjälpa." - "Jo men, si du bara va de e!" Han talade om det för henne. Då sade hon: "Se där e en yxa, den kan du få låna. Hugg tre tag med den så faller egen. Sätt dig så på 'na, så ska' Erik Sparre och Per Brahe dra 'na fram." Han blev glad och gjorde som hon sagt honom. När han satt sig på eken, börja de bära å. Framme vid porten togo grenarna emot. Då skrek frun inifrån: "Knäar du Erik?" Eken for emellertid in på gården, och när frun fick se den förvandlades hon. Hela slottet brände upp. Ekknubben ska'ha legat kvar där lång tid efteråt.

Kitta Grå.

Aa 1353

Två makar levde mycket gott tillsamman. De hade aldrig trätts, utan voro sams alltid. Fan hade varit där ofta, för att ställa till osämja, men det hade aldrig lyckats. Så en gång, när Fan var ute och reste, mötte han Kitta Grå. Han sade då till henne, att därest hon kunde stifta ovänskap mellam makarna, skulle hon få ett par nya skor, ty hon var dålig på fötterna. Ja, det gick Kitta Grå in på. Så gick hon till stället där paret bodde.

38

Skriv endast på denna sida!

A.-B. GRAHNS BOKTR., LUND

ACC. N:R M. 457:27.

LUNDS UNIV. FOLKMINNES-ARKIV

27

Landskap: Skåne *Upptecknat av:* Erik Jönsson

Härad: Rönneberga *Adress:*

Socken: *Berättat av:* Jöns Persson

Uppteckningsår: 1921 *Född år* *i*

Mannen var inte hemma. Hon sade till kvinnan: "Farlit va ni lever gott ihopa" - "Ja, vi har aldrig haft något att kivas om." - "Men ja ska si de nån, de vara inte så länge." - "Ja, men vi har ju ej något att vara ovänner om." - "Jo det växer två hår på halsen på din man och eftersom de växer, växer ovänskapen, men kan du komma åt rakkniven och skära dem av, sen han har lagt sig, blir det lika bra igen." - Kitta Grå gick därifrån, och på vägen mötte hon mannen och "gav sig isnack" med honom. Hon sade det- 39
samma till honom som till frun och han svarade på samma sätt. "Jaha, men akta dig nu. När du lagt dig i kväll kommer hon med rakkniven och vill skära halsen av dig." - "Det tror jag inte." Han gick hem, låtsades som om ingenting varit på färde, åt kvällsmat och gick och lade sig. När han legat en liten stund, låtsade han, att han sov, "men som räv". Då kom kvinnan med rakkniven. Han blev strax vaken och det blev en häftig träta. Han beskyllde henne för att vilja skära av halsen på honom, men hon sade, att hon endast ville skära bort håren.

Så skulle ju Kitta Grå ha skorna av Horn-Pelle. De möttes vid en liten sjö. Han stod vid den ena sidan av sjön och hon vid den

Skriv endast på denna sida!

A.-B. GRAHNS BOKTR., LUND

ACC. N:R M. 457:28.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
28

Landskap: Skåne *Upptecknat av:* Erik Jönsson
Härad: Rönneberga *Adress:*
Socken: *Berättat av:* Jöns Persson
Uppteckningsår: 1921 *Född år* *i*

andra. Med en stång räckte han skorna över till henne. "Men jag vill inte ha mer med dig att skaffa", tillade han.

En handlare hade gett sig Fan i våld, att han skulle sälja så mycket, han kunde. Hornpelle skaffade honom varor, men sen, när han slutsålt allt, skulle han höra Hornpelle till. En av de sista dagarna, då boden var så vida tom kom Kitta Grå dit och sade till handlaren, när hon fått höra hur sakerna förhöll sig: "Köp mig och sätt mig i ett glasskåp." Han gjorde så. När Hornpelle tyckte, att det kunde vara slut på sakerna, kom han för att undersöka boden. "Här e mer", sa handl. och visade på glasskåpet, där Kitta Grå stod. "Den som känner dig, köper dig inte" sade Hornpelle och for förargad sin väg.

40 Aa 1170

Göingen och slättbon.

Då göingarna förr i tiden brukade fara till Malmö marknad, stulo de alltid säd och hö till sina hästar från bönderna nere på Slätten. För att hugga av säden använde de en s.k. "snigel", ett mindre format av en lie: ett stålblad med ett handtag på ungefär som knaggen på lieskaftet, varom man håller. - En göinge som var

Mn. Aa 1315 + 1584

41

Skriv endast på denna sida!

A.-B. GRAHNS BOKTR., LUND

ACC. N:R M. 457:29

LUNDS UNIV. FOLKMINNES-ARKIV

29

Landskap: Skåne *Upptecknat av:* Erik Jönsson

Härad: Rönneberga *Adress:*

Socken: *Berättat av:* Jöns Persson

Uppteckningsår: 1921 *Född år* *i*

på resa till marknaden i Malmö och höll just på att skära säd, då "släbbon" kom ut och fick se honom stjäla. Göingen sprang, men glömde sin"snigel". Släbbon kom fram till stället, såg snigeln och trodde det var ett underligt djur. Folk från byn tillkallades och alla skulle ut och se på det konstiga djuret. Men ingen vågade nalkas det, långt mindre röra det. Dagen efter var hela byn till häst med långa piskor för att driva bort odjuret. En släbbo slog med piskan på det, så att "snärten" rullade sig om det och följde med i luften, när han svängde piskan tillbaka. Det bar sig ej bättre än att snigeln flög på en av de andra och höll på att skära ihjäl honom. Då foro alla hals över huvud hem igen.

Emellertid kom göingen tillbaka hemåt från marknaden och gick till släbbon för att låna hus för natten. "Guds Peters död, du får varken låna hus hos me eller min nabo",sade släbbon. "E de inte du som har ett farligt djur på gården", frågade göingen. - "Jo, Gu hjälpe me så visst" - "Kanske ja kan få ble te i maren så ska ja försöga ta väck'ed?" - Jo, då fick han låna hus. Nåväl, göingen gick till drängen och sade att de skulle lura gubben. Göingen frågade då släbbon, om han kunde slakta. Jo, men kunde han

42

Skriv endast på denna sida!

A.-B. GRAHNS BOKTR., LUND

ACC. N:R M. 457:30

Landskap:	Skåne	*Upptecknat av:*	Erik Jönsson
Härad:	Rönneberga	*Adress:*	
Socken:		*Berättat av:*	Jöns Persson
Uppteckningsår:	1921	*Född år*	*i*

LUNDS UNIV. FOLKMINNES-ARKIV

30

så. När det blivit mörkt gingo göingen och drängen och togo släb-
bons "vär", som de alla tre voro med om att slakta. Sen vankades
kvällsmat och där var brännvin och mat så mycket man kunde äta.
Pölsa skulle fruntimmerna laga, så de hade att göra till långt
in på natten. På morgonen sade släbbon till pigan: "Ta beiskan, 43
och gå ud o gi göingen en beisk." När han kom ut till göingen,
sade han till henne:"Vill du ligga hos mig ett tag, ska du få
"toed"å våren?" Jo, det ville hon ju. När kaffet var färdigt
gick frun med det till göingen. På samma sätt fick hon köttet av
våren. Och dottern skinnet av densamma. Pölsan skulle han ha till
vägkost. Sen åt man frukost. När man ätit sade göingen till
släbbon, att han skulle sätta sig vid bordändan, när göingen hade
kört och säga: "De ja´ ved, de ved ja." Nåja göingen var körd,
och gubben satte sig vid bordändan, slog i bordet och skrek: "De
ja ved, de ved ja´" Först kom käringen in. Och hon sade: "Va´
fan kan du veda. Du ved ju att han lå hos me för köttet o de va
ju bra å få." Sen kom dottern in. "Du kan inte veda anned än ad
han lå hos me for skinged o de va ju bra o få." Och på samma sätt
pigan. Drängen svarade också: Ni ved väl ente aned än ad de va 44

Skriv endast på denna sida!

A.-B. GRAHNS BOKTR., LUND

ACC. N:R M. 457:31.

LUNDS UNIV. FOLKMINNES-ARKIV

31

Landskap: Skåne	*Uppteckna av:* Erik Jönsson
Härad: Rönneberga	*Adress:*
Socken:	*Berättat av:* Jöns Persson
Uppteckningsår: 1921	*Född år* *i*

jar egen vär ni slata." Då sade släbbon till drängen: "Ta´ du viding, så tar ja blacking, så rier vi fatt én o bankar opp ´en." De redo iväg och släbbon var så ivrig att han red långt före drången. När göingen fick se honom komma, tog han upp pölsan och siktade på honom. I samma ögonblick small ett skott från ett annat håll. Släbbon föll av hästen och blev liggande som vore han död. När drängen sen kom fram till honom, frågade han honom, varför han låg där. Släbbon sade: Ja´ ved ente, om ja e levane eller dö, for göngen har sköded me." Till sist kom han opp igen, och de redo tillbaka hem. Från den dagen fingo alla göingar låna hus hos slättborna.

En göinge och en slättbo träffades en gång och höllo vad, vem som kunde säga tre sorters träslag fortast. Göingen sade: "Ena gran, ena bok, ena fur." Och slättbon: "hull, pull, vi." (hylle, pile, vide) 45 Aa 7

"Som man ropar i skogen - - -"

Det var en gång en gubbe, som gick ut i skogen för att få reda på om han skulle ~~bra~~ leva eller dö. Han frågade : "Ska´ ja´ dö?"

Skriv endast på denna sida!

A.-B. GRAHNS BOKTR., LUND

ACC. N:R M. 457:32.

Landskap:	Skåne	*Upptecknat av:*	Erik Jönsson
Härad:	Rönneberga	*Adress:*	
Socken:		*Berättat av:*	Jöns Persson
Uppteckningsår:	1921	*Född år*	*i*

LUNDS UNIV. FOLKMINNES-ARKIV

32

"Dö-ö!" var svaret. Gubben gick hem och började sen leva till i sus och dus, tills han inte hade mer kvar att leva av, men han dog inte. Han blev mycket bekymrad och folk rådde honom att gå ut i skogen och fråga, om han skulle leva. Ja, han gick dit och frågade: "Ska´ ja´ leva?" "Le-e-va!" ljöd det från skogen. Då blev han så ängslig så han gick hem och hängde sig.

"Pojken som stal jättens dyrgripar".

46 A 328

Det var engång en pojke, som hette Pjune, som brukade stjäla från en jätte. Till sist fick jätten fast på honom och stängde honom inne för att göda honom. Han levde mycket gott, fick en massa godheter, som jätten skaffa. Efter någon tid kom jätten till honom och sade! "Räck hit din hand, låt mig känna, om du är fet." Pojken sträckte fram en grep, som jätten kramade sönder. Nej, han fick allt stå där en tid ännu. Och efter en tid kom han tillbaka och sade:"Räck hit ditt finger, får jag se,om du är fet." Pojken räckte fram ett flaskstycke, som hade formen av ett finger. "Jo, i morgon steker vi dig." - Så började käringen elda i bakugnen jätten själv gick ut att bjuda till kalas. Då käringen skulle

Skriv endast på denna sida!

A.-B. GRAHNS BOKTR., LUND

ACC. N:R M. 457:33.

LUNDS UNIV. FOLKMINNES-ARKIV

33

Landskap:	Skåne	*Upptecknat av:*	Erik Jönsson
Härad:	Rönneberga	*Adress:*	
Socken:		*Berättat av:*	Jöns Persson
Uppteckningsår:	1921	*Född år*	*i*

ha Pjune in i ugnen, satt han inte stilla på "greslan", så hon lyckades ej få honom in. Pjune ville att hon skulle visa honom, hur han skulle sitta. Hon klev upp och Pjune sköt henne ini ugnen 47
så hon själv blev stekt i stället för han. Sen tog P. och lade henne upp på bordet och halm i sängen. - Då jätten kom hem satte han sig till bords och började smaka på steken. "Det är ju bara ben, bara ben", tyckte han. När han sen kom till käringens säng, fick han se, att det låg endast halm i den. "Nu är jag bedragen igen", jämrade han sig. Han for genast ut för att få fatt på Pjune. Han träffade honom vid en sjö, där han stod på motsatta stranden. "Är det du, som har stulit allt mitt silver och min gullspann och min gullbock och satt min dotter på huvudet i brunnen och stekt min hustru?" - "Ja, det är det." - "Kommer du igen?" - "Nej!" - Då lade jätten sig ner för att dricka ur sjön, men när han druckit allt, sprack han. Så blev han fri från jättarna.

Sankte Per och Broder Lustig.

48 Ad 785+457

Sankte Per, som kunde bota alla sorters sjukdomar, och den gamle soldaten Broder Lustig voro ute och gingo. De kommo till

Skriv endast på denna sida!

A.-B. GRAHNS BOKTR., LUND

ACC. N:R M. 457:34.

LUNDS UNIV. FOLKMINNES-ARKIV

54

Landskap: Skåne *Upptecknat av:* Erik Jönsson

Härad: Rönneberga *Adress:*

Socken: *Berättat av:* Jöns Persson

Uppteckningsår: 1921 *Född år* *i*

en stad, där en prinsessa låg sjuk. Sankte Per botade henne. Ko - nungen frågade, vad han skulle ha för det. Men S.P. ville ingen- ting ha. Då mumlade B.L.: "Din förbannade fähund som ingenting vill ha!" Konungen märkte på B.L., att han gärna ville ha något och lät fylla deras ränsel med guld. Så gingo de ut till en äng. "Nu delar vi guldet", sade S.P. Ja, det hade B.L. ingenting emot. S.P. delade guldet i tre delar. "Så nu är han dum igen", sade B.L. "En del för mig, en del för dig och en del för den, som åt upp lammets hjärta", sade S.P. "Hoho", sade B.L.,"det gjorde jag". - "Då kan du ta alltsamman, sen vill jag inte ha mer med dig att göra", sade S.P. - Förut hade de nämligen på ett ställe fått ett lamm, som de slaktat. Men S.P. ville ingenting ha utom hjärtat. Då hhade B.L. sagt, att lammet inget hjärta hade och själv ta't det också. - 49

B.L. gick in på en krog och"levde om". Värden tyckte det var fint "främmad" och var ytterst artig När B.L. suttit där en stund fick han syn på två stekta gäss, som lågo ovanpå ugnen. "De skulle inte smaka illa", tänkte han. Då han sen gick och kom ut om dör- ren, sade han: "Ett, tu, tre nu önskar jag bägge gässen i min

Skriv endast på denna sida!

A.-B. GRAHNS BOKTR., LUND

ACC. N:R M. 457:35.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
35

Landskap: Skåne *Upptecknat av:* Erik Jönsson
Härad: Rönneberga *Adress:*
Socken: *Berättat av:* Jöns Persson
Uppteckningsår: 1921 *Född år* *i*

ränsel." Strax voro de där. Han gick ut på en äng och tänkte: "Nu ska jag riktigt leva till med gässen". Då kom en skomakaregesäll förbi. Han tittade så långt och lystmätet ("lösted") på honom. "Du kan få den ena gåsen", sade B.L. till honom. Ja, det blev ju gesällen glad över. Och när han fått en sådan god stek, mente han att han fick ha något gott att skölja ner den med. Därför gick han till gästgivaregården. Han fick brännvin och började äta. men frun tyckte, att hon kände igen gåsen, och då gässen voro borta 50
från ugnen, gick hon in och sade sin man till. Denne kom ut och fotade ut gesällen. "Ah nej", mente värden "en sådan fin karl kan man inte tro om något sådant; han gick ärligt härifrån."

B.L. vandrade vida omkring tills allt guldet försvann. Då kom han till en stad, där det fanns en sjuk prinsessa. B.L. sade sig kunna bota henne. Han gjorde en massa konster, men det lyckades ej. Då kom S.P. in genom fönstret: "Eländige, hur tror du, du ska kunna bota? - Jag skall hjälpa dig denna gången också, men sen aldrig mer. Dock får du ej ta någonting för det." Nåväl, S.P. som ju var osynlig, hjälpte B.L. att väcka upp prinsessan. Trots S.P:s ord lät dock B.L. fylla sin ränsel med guld. När han sen

Skriv endast på denna sida!

A.-B. GRAHNS BOKTR., LUND

ACC. N:R M. 457:36.

LUNDS UNIV. FOLKMINNES-ARKIV

36

Landskap: Skåne *Upptecknat av:* Erik Jönsson

Härad: Rönneberga *Adress:*

Socken: *Berättat av:* Jöns Persson

Uppteckningsår: 1921 *Född år* *i*

kom ut, kom S.P. emot honom och frågade, varför han gjort så. "Ha, 51
ha", svarade B.L., "jag skall aldrig mer bota sjuka, var du lugn för det, och jag skall aldrig oroa dig mer". - B.L. for vida omkring och levde kräsliga.

En dag kom han till en krog i närheten av ett slott, där onda andar drevo sitt spel. Värden berättade det för honom och sade, att ingen tordes bo på slottet. Där ville B.L. ligga för natten och se vad det var för något som fanns där. På kvällen åt han och drack mycket och gick sen till slottet. Han lade sig på golvet med ränseln under huvudet. Han hade inte väl lagt sig förrän 9 st. små svarta djävlar kommo in och dansade runt omkring honom. "Dansa och roa ni er, så mycket ni vill, men kom inte mig för nära!" sade B.L. Då kom en fram och ville dra honom i näsa och hår. Men då han slog efter honom voro alla de andra över honom. Då sade han: "Ett, tu, tre nu önskar jag alla i min ränsel." Sen lade han sig att sova och sov långt uppåt dagen. Sen gick han till en 52
smedja, lade ränseln på smidstödet och bad gesällerna slå på den av alla krafter. När han tyckte att jämmern var slut i ränseln öppnade han den. Då voro de åtta döda, men den nionde hade

Skriv endast på denna sida!

A.-B. GRAHNS BOKTR., LUND

ACC. N:R M. 457:37.

LUNDS UNIV. FOLKMINNES-ARKIV

37

Landskap: Skåne *Upptecknat av:* Erik Jönsson

Härad: Rönneberga *Adress:*

Socken: *Berättat av:* Jöns Persson

Uppteckningsår: 1921 *Född år* *i*

endast fått ett blått öga. Han hade suttit i ett hörn, och for vips till Hades.

Då B.L. vandrat både länge och väl, och pengarna togo slut, "ble han ke å o leva". Han gick därför till en präst och frågade vilken väg, han skulle vandra. Ja, prästen sade, att det fanns två vägar: den smala, som leder till himmelriket och den breda som leder till helvetet. "Jag går väl den breda", tyckte B.L. på. Han vandrade och kom till slut till en stor svart port. Där bankade han på. (Porten låg vid ändan av vägen och upptog hela denna) En liten gesäll tittade ut genom en glugg. B.L. ville locka honom att öppna. Men han gick i stället in till sin herre och sade: "Det står en gammal soldat utanför porten och vill in, men släpp inte in honom, ty han har bankat ena ögat blått på mig!" - Då hade B.L. ingen annan råd än att gå den smala vägen. Så kom han till himmelens port. Där var S.P. portvakt. "Vad ska du här, ogudaktiga människa?", frågade S.P. "Jag har varit på andra stället, men där ville de ej ha mig, och någonstans ska´ jag väl in!" sade B.L. Nej, han fick inte komma in. "Får jag ej slippa in, så tag åtminstone emot min ränsel, som du givit mig!" återtog B.L. Ja,

Skriv endast på denna sida!

A.-B. GRAHNS BOKTR., LUND

ACC. N:R M. 457:38.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
Jd

Landskap: Skåne *Upptecknat av:* Erik Jönsson
Härad: Rönneberga *Adress:*
Socken: *Berättat av:* Jöns Persson
Uppteckningsår: 1921 *Född år* *i*

den kunde ju få komma in. S.P. tog emot den och hängde den bakom sig på sin stol. Då sade B.L.: "Ett,tu,tre, nu önskar jag mig själv i ränseln!". - Så kom han in och de kunde ej köra ut honom igen, sen han väl kommit dit. Och där är han nog ännu.

Lasse Ryd.

Ad 326

En soldat vid namn Lasse Ryd gick en julafton uppåt i Småland för att höra efter arbete. Juldagsmorgon kom han tidigt till en kyrka, där det var tänt och alla dörrar stodo öppna. Han gick in, men då han väl kommit in genom dörren, släcktes alla ljus och dörrarna smällde igen. Han måste treva sig fram på golvet, blev stående och skrek och svor och sjöng och "aregra". Strax efteråt kom klockaren till kyrkan för att stämm sin orgel. Han var tidigt uppe ty det skulle bli ottesång. När han hörde det väldiga oväsendet blev han rädd och trodde, att själva Fan var i kyrkan. Därför sprang han och hämtade prästen. De togo en lykta med sig och kommo till kyrkan. Utanför denna föllo de på knä, och prästen läste tre gånger "Fader vår". Soldaten,som hörde allt, skrek ut till dem, att de inte behövde läsa för honom, ty han var en vanlig

Skriv endast på denna sida!

A.-B. GRAHNS BOKTR., LUND

ACC. N:R M. 457:39.

LUNDS UNIV. FOLKMINNES-ARKIV

39

Landskap: Skåne *Upptecknat av:* Erik Jönsson

Härad: Rönneberga *Adress:*

Socken: *Berättat av:* Jöns Persson

Uppteckningsår: 1921 *Född år* *i*

människa. Så kom han ut. Då sade prästen: "Här är kallt, vi går hem." Alla tre gingo hem till prästen, fingo kaffe och blevo snart varma och glada igen. "Seså, nu kan du gå och stämma din orgel!" sade L.R. till klockaren. Prästen och L.R. sutto vidare och pratade med varandra. "Man skall aldrig störa de andliga", sade prästen. Vidare berättade han att det fanns ett spöke uppe på slottet hos Johan Larsson. Ingen kunde driva ut det. Många hade försökt men ingen hade kommit därifrån med livet. Det var något för L.R. Prästen uppmanade honom, att betänka vilken stor risk han löpte. "Inga så och inga men", mente L.R. 75

På kvällen gick han upp till slottet och sade ifrån, att han ville driva ut spöket. "Är ni nu ke å o leva?" sade slottsherrn . Nej, det var han inte just, men rädd var han inte heller. Så tog han och rymde ut i rummet där han skulle ligga, och vidare bekvämt var där inte. Allt lät han taga ut utom en hyvelbänk och ett städ. Vidare begärde han en av drängarna till hjälp, en som var riktigt modig. Det fick han också. Och ett par höns, som han skulle äta. 76
Han sade till drängen, att han skulle gå ut efter bränsle, så de kunde göra upp eld. Drängen gick, men han kom icke tillbaka.

Skriv endast på denna sida!

A.-B. GRAHNS BOKTR., LUND

ACC. N:R M. 457:40.

LUNDS UNIV. FOLKMINNES-ARKIV

40

Landskap: Skåne *Upptecknat av:* Erik Jönsson

Härad: Rönneberga *Adress:*

Socken: *Berättat av:* Jöns Persson

Uppteckningsår: 1921 *Född år* *i*

"När man skickar barn i by, får man själv gå bakefter", sade L.R. och gick ut för att se efter drängen. Han fann honom död vid vedtraven. Så måtte han själv ta ved och göra opp eld. Han hade inte väl kommit in igen, förrän det knackade på dörren. "Stig in". - Då kom en likkista dansade in. Soldaten ryckte locket av och sade till liket: "Vad går du här för?" Det var den döde inspektorn på gården. Han sade till L.R. "Nere i tre av källarens hörn stå r det silverfjärdingar, en i vart hörn. Kan du hjälpa mig så att jag får ro, skall du få den ene av dem. Den andre skall du ge åt frun och det tredje åt de fattiga. Ja, det lovade L.R. "Och se nu och komma åstad med dig i kistan." Kistan hoppade ut genom dörren. L.R. satte sig för att plocka hönorna. Men då knackade det igen på dörren. - "Stig in!" Det var hornpelle själv som kom. "Skall jag hjälpa dig att plocka hönsen?" frågade han. "Nej, jag tycker att du har så långa naglar", sade L.R. "Men sätt händerna här i hyvelbänken, skall jag skära dem av!" Hornpelle gjorde så, och var fast. "Nu skall du bikta varför du går här!" Jo, inspektorn skulle höra honom till. Hornpelle måste nu lova att aldrig komma igen, men för sin räkning fick han lov att ha "Gastkullen".

Skriv endast på denna sida!

A.-B. GRAHNS BOKTR., LUND

ACC. N:R M. 457:41.

LUNDS UNIV. FOLKMINNES-ARKIV

1 41

Landskap: Skåne *Upptecknat av:* Erik Jönsson

Härad: Rönneberga *Adress:*

Socken: *Berättat av:* Jöns Persson

Uppteckningsår: 1921 *Född år* *i*

Allt, som kom dit upp, skulle höra honom till. Så släppte L.R. honom och han försvann. Därpå lade L.R. sig att sova och vaknade frisk och kry på morgonen. Kaggarna blevo upptagna och L.R. blev gift med dottern. Allt gick väl och han hade snart glömt Hornpelle. Men en dag, då han och hans fru voro ute och åkte, gick deras färd förbi "Gastkullen". Framför dem sprang en vacker hare. L.R. steg av och sökte fånga den, men den undkom jämt och sprang till sist upp på kullen med L.R. i hälarna efter sig. När L.R. kommit upp på kullen fick han höra: "Nu är du min." Det var Hornpelle och han stod uppe på toppen och log förnöjt. "En sak kan jag väl ändå få lov att göra innan jag blir din", bad L.R. "Vad då!" frågade H. "Jo, ta farväl med min hälft." Ja, det kunde han ju få göra. Han gick till sin fru och omtalade sin olycka. Men hon var klok och visste på råd. Han skulle bära henne med benen i vädret fram till kullen. Han gjorde så. När H. fick se honom komma, sade han: "Vad är det du har med dig?" - "Det är bara skruvstädet. "Jag ger fan både i dig och ditt skruvstäd, bara gå med dig!" -

Sen reste Hornpelle och kom aldrig mer tillbaka till den trakten.

58

Skriv endast på denna sida!

A.-B. GRAHNS BOKTR., LUND

ACC. N:R M. 457:42

LUNDS UNIV. FOLKMINNES-ARKIV

42

Landskap: Skåne *Upptecknat av:* Erik Jönsson

Härad: Rönneberga *Adress:*

Socken: *Berättat av:* Jöns Persson

Uppteckningsår: 1921 *Född år* *i*

59

Ac 331/1964

Soldaten och Hornpelle.

Det var en gång en flicka, som var galen efter manfolk. En dag stod modern och tvättade och dottern satt som vanligt vid fönstret och tittade utåt gatan efter karlar. "Ta kaffekelen å,for ja kan ente!" sade modern; men dottern ville inte göra det. "De va då gott, här konne komma nån o fria te de ditt höjfäria liv, så skolle du väll ble nöjd!" Till sist kom en fin friare. Det ställdes strax till ett stort förlovningskalas och man beståmde dagen för bröllopet. Men käringen ana´ oråd. Då de nygifta på bröllopsdagen skulle gå in i brudkammaren, gav hon sin dotter en helgad olivgren och sade till henne att hon skulle slå sin man tre slag med den, så fick de se,vad han gjorde. Ja, hon slog honom med grenen, och han for strax åstad och ut genom nyckelhålet. Han for rakt in i flaskan och var fångad. Tant Holefernus satte honom i Bårslövs hög och där satt han i 10 år och under den tiden var det tyst och stilla i hela världen. Så en dag kom en soldat från kriget vandrande uppåt landet. Han gick förbi högen , fick se den lille mannen i flaskan och gjorde sig lustig över honom. Men denne

60

Skriv endast på denna sida!

A.-B. GRAHNS BOKTR., LUND

ACC. N:R M. 457:43.

LUNDS UNIV. FOLKMINNES-ARKIV

YJ

Landskap: Skåne *Upptecknat av:* Erik Jönsson

Härad: Rönneberga *Adress:*

Socken: *Berättat av:* Jöns Persson

Uppteckningsår: 1921 *Född år* *i*

sade till honom: "Gode soldat tag korken av och släpp mig ut, så ska du få mycket pengar! I staden finns en prinsessa, som är svårt sjuk, jag skall hjälpa dig att bota henne." "Nej, du har nog förtjänt att sitta,där du sitter," mente soldaten. Men hur det nu var lyckades han övertala soldaten att ta korken av flaskan. Då stod en väldig svavelstank upp ur den. "Håll mig i svansen", sade Hornpelle, ty det var ju han,"så far vi till stan". - När de kommit dit, tog soldaten in på ett ställe. Därefter gick han upp till slottet och sade, att han kunde bota prinsessan. "Kan du bota henne, skall du få henne själv och halva riket, men i annat fall blir du dödad om 2 dagar," sade konungen. Soldaten gjorde en massa humbug, men prinsessan blev endast mer sjuk, ty Fan själv hade farit i henne. Sista dagen sade soldaten till, att man skulle ringa i alla kyrkklockorna. Då sade Hornpelle till soldaten - ingen kunde höra dem tala. "Vad ringer du för?" - "Jag ringer för din svärmor ska komma till stan i dag" - Då for Hornpelle iväg och prinsessan blev frisk.

61

Skriv endast på denna sida!

A.-B. GRAHNS BOKTR., LUND

ACC. N:R M. 457:44.

LUNDS UNIV. FOLKMINNES-ARKIV

44

Landskap: Skåne *Upptecknat av:* Erik Jönsson

Härad: Rönneberga *Adress:*

Socken: *Berättat av:* Jöns Persson

Uppteckningsår: 1921 *Född år* *i*

Bonden och Hornpelle arrendera´ ett hemman ihop. "I år tar jag det som är i jorden och du det som är ovan", sade bonden. Ja, det var H. med om. De hade satt potatis. H. märkte att han blivit lurad och sade, att nästa år skulle han ha det som var i jorden och bonden det som växte ovan. Nästa år sådde de säd. Så blev H. lurad även den gången. Aa 1010

De trolösa kamraterna. 62

Det var en gång två prinsessor, som blivit dömda, när de föddes att de inte fingo gå ut under bar himmel. Soldater stodo på vakt och ansvarade för att ingen av dem kom ut. När prinsessorna blivit stora, kommo de en dag och bådo soldaterna, om de ej fingo gå ner i trädgården. De skulle få en summa pengar, bara de fingo gå ut ett litet tag. Pengen, som mången bedragit, bedrog också soldaterna. Prinsessorna fingo gå ut. Strax kom en sky och tog bort dem. Drottningen kom ut och soldaterna föllo på knä och bådo om nåd. "Ni har min nåd," svarade drottningen. Men på slottet blev ett stort"elände". Konungen lovade prinsessan och halva konungariket åt den, som kunde skaffa dem tillbaka. Aa 301

Skriv endast på denna sida!

A.-B. GRAHMS BOKTR., LUND

ACC. N:R M. 457:45.

LUNDS UNIV. FOLKMINNES-ARKIV

45

Landskap: Skåne *Upptecknat av:* Erik Jönsson

Härad: Rönneberga *Adress:*

Socken: *Berättat av:* Jöns Persson

Uppteckningsår: 1921 *Född år* *i*

En soldat, som var mycket modig, en fänrik och en korpral foro att söka dem. Då de vandrat länge och väl kommo de till 63
ett berg, där trollkungen bodde. Hos honom voro prinsessorna fång-
na. Jätten var utgången, då de kommo dit. När han kom hem sade
han: "Hilm, här luktar Kristet blod!" "Det skall du få veta", sa-
de soldaten och klöv huvudet på honom med sin sabel. Men prin-
sessorna voro ej goda att ta. De måste hissa upp genom ett hål.
Soldaten skulle stå nere och binda fast, de två andra där uppe
och dra. Sist kom turen till soldaten själv. För att undersöka
om kamraterna voro säkra, tog han i stället en sten och lade i
korgen. När de hissat den upp till hälvten, släppte de taget,
och korgen föll ner igen. Så satt soldaten där ensam inne i ber-
get. Efter en stund kom en stor gubbe in. "Vad är du för något?"
frågade soldaten. "Jag är löpare här på slottet" - "Hur kan du
löpa?" - "En mil i varje steg." - "Finns här några hästar på
slottet?" - Jo, tre par. Den första löper 600 mil (med par menas
här "stycken") i timmen, den andra 400 och den tredje 200." 64
"Sätt för den första, jag vill resa bort på en kort stund." Så
for han iväg över berg och backar och om ett par timmar var han

Skriv endast på denna sida!

A.-B. GRAHNS BOKTR., LUND

ACC. N:R M. 457:46.

LUNDS UNIV. FOLKMINNES-ARKIV

46

Landskap: Skåne *Upptecknat av:* Erik Jönsson

Härad: Rönneberga *Adress:*

Socken: *Berättat av:* Jöns Persson

Uppteckningsår: 1921 *Född år* *i*

framme vid slottet. De andra hade redan kommit dit, och man hade rett till bröllop. Soldaten tog in på gästgivaregården och sände därifrån ett bud till konungen för att hämta honom dit. För honom omtalade han hela sammanhanget och bad honom fördröja bröllopet en stund. Konungen kom hem på slottet igen och sade till att man skulle äta före bröllopet, ty han väntade en främmande prins, som kanske var hungrig efter resan. Prinsen kom i full skrud, klädd i guld. Skott avlossades och musiken gick. När man satt vid bordet sade konungen till fänriken och korpralen i det han häntydde till prinsen: "Vad dom kan ni fälla över en så hederlig man." Men de visste ingenting. Då sade konungen: "Det är han, som ni ville döda." De blevo bleka i synen. Soldaten sade: "De äro inte värda annat än att dö." Då han sagt detta tog han fram en pipa, som han fått av löparen och visslade i den. Strax kom löparen och han band dem båda vid sin en mil långa stav, som han svängde hit och dit, så att fänriken och korpralen flögo i stycken, vilka slängdes många mil från varandra. 65

Skriv endast på denna sida!

A.-B. GRAHNS BOKTR., LUND

ACC. N:R M. 457:47.

Landskap: Skåne
Härad: Rönneberga
Socken:
Uppteckningsår: 1921

Upptecknat av: Erik Jönsson
Adress:
Berättat av: Jöns Persson
Född år i

LUNDS UNIV. FOLKMINNES-ARKIV

47
165 vegind
Aa 921
WE.

Pojken, som kunde drilla kungen.

En kung kom ridande ut till ett hus, vars övre halvdörr stod öppen. Hästen rände in huvudet genom öppningen och konungen böjde sig ner och sträckte likaledes in sitt huvud. "Halvannan karl och ett hästhuvud," hördes en röst inifrån. Det var en liten pojke, som yttrat dessa ord. Konungen fick syn på honom och frågade: "Har du någon far?" - "Han letar efter det, han ej gärna vill finna." - "Har du någon mor?" - "Hon gör nabokvinnan en tjänst, som hon ej kan göra igen." - "Har du någon bror?" - "Han är ute och letar, så många som han hittar, slår han ihjäl." - "Har du någon syster?" - "Hon gråter i år, för det hon grina av i fjor" - "Har ni några kreatur?" - "En ko." - "Kan du komma till mig i morgon med ett krus mjölk, betäckt med samma ko, skall du få betalt för det." - När pojkens mor kom hem och han för henne berättat vad som hänt, blev hon glad över den ära, som vederfors hennes hus och bakade en stor äggkaka. Nästa dag sände hon iväg pojken med mjölken och lade äggkakan över krusöppningen. När pojken gått ett stycke kände han sig hungrig och satte sig ner på en äng och åt upp äggkakan och lade en"koblaga"över i stället. Så

66

Skriv endast på denna sida!

A.-B. GRAHNS BOKTR., LUND

ACC. N:R M. 457:48.

LUNDS UNIV. FOLKMINNES-ARKIV

48

Landskap: Skåne *Upptecknat av:* Erik Jönsson

Härad: Rönneberga *Adress:*

Socken: *Berättat av:* Jöns Persson

Uppteckningsår: 1921 *Född år* *i*

kom han fram till slottet och lämnade fram kruset till kungen
och sade: "Här är mjölken betäckt med samma ko." - Konungen frå- 67
gade vad svaren betytt, som han gett honom dagen förut. Jo, hans
far var ute och täppte igen alla hål i en gärdesgård, för vilket
arbete han hade en viss betalning. Han s mor lade igen ögonen på
nabokvinnan, som var död. Hans bror satt ute och lusade sin
skjorta. Och hans syster hade fått ett barn. - Konungen tyckte
att pojken var en klipsk fyr, tog honom i sin tjänst och gjorde
honom till uppassare. Så fick han det bra, därför att han kunde
drilla kungen.

Trollpackan Pomperipassa.

En prins och en prinsessa voro en gång ute och gingo. De hade
en hovmarskalk med sig, som skulle passa dem och se var de gingo.
När de gått en stund kommo de in på kärrmarker, där det var rätt
så smutsigt. Hovmarskalken som gick i sidentofflor, sade då, att
han skulle "smita"hem och byta om och ta stövlar i stället. När 68
hovmarskalken lämnat dem, mötte de en käring, som hette Pomperi-
passa. Hon snusade mycket, tog ett skålpund snus i varje pris.

Skriv endast på denna sida!

A.-B. GRAHNS BOKTR., LUND

ACC. N:R M. 457:49.

Landskap:	Skåne	*Upptecknat av:*	Erik Jönsson
Härad:	Rönneberga	*Adress:*	
Socken:		*Berättat av:*	Jöns Persson
Uppteckningsår:	1921	*Född år*	*i*

LUNDS UNIV. FOLKMINNES-ARKIV

49

Var gång hon trolla', växte näsan ett kvarter. Hon trollade prinsen och prinsessan till två gäss. Det var längesen hon fått gåsstek, mente hon. Strax därpå kom hovmarskalken tillbaka och såg efter sina barn. Honom trollade hon till en kråka. Och där hoppade han bland gässen. "Ja, hoppa du, du ska' allt få åhoppat," sade käringen. Och det tog hon en pris snus på. I detsamma blev näsan så lång, att den stödde på marken. Då hörde hon någon ropa: "Nu fick du en stav." Så blev käringen förvandlad till en sten och prinsen, prinsessan och hovmarskalken blevo människor igen.

Tummeliten.

En människoätare, som hade två döttrar, hade en gång stulit två flickor, som han skulle slakta och äta. Då han på dagen var ute och gick, sände han Tummeliten hem att hämta sina 7-milsstövlar. Men Tummeliten behöll själv stövlarna. Och han smög sig in i slottet. Där låg jättens döttrar i en säng för sig och hade var sin gullkrona på huvudet. De två andra flickorna lågo i en annan säng. Då tog Tummeliten kronorna från jättens barn och satte dem på de andra. När jätten på kvällen kom hem, ville han

Aa 327 B

69

Skriv endast på denna sida!

A.-B. GRAHNS BOKTR., LUND

ACC. N:R M. 457:50.

LUNDS UNIV. FOLKMINNES-ARKIV

50

Landskap:	Skåne	*Uppteckнat av:*	Erik Jönsson
Härad:	Rönneberga	*Adress:*	
Socken:		*Berättat av:*	Jöns Persson
Uppteckningsår:	1921	*Född år*	*i*

strax skära halsen av barnen. Men hans fru sade: "Ah, låt bli dem i kväll, vi har ju en kalv, den kan du ju äta." Nej, jätten skulle ha dem i kväll. Och han tog en kniv och dödade sina egna flickor.

När jätten sen lagt sig fick Tummeliten de andra flickorna därifrån, tack vare 7-milsstövlarna. Men jätten hängde sig av förargelse, när han såg, att han blivit lurad.

Skeppet"Rävfingu".

70 Aa 1960 H

Skeppet Rävfingu, som seglade världen runt, hade en gång kommit in i Östersjön. Som det var mycket stort hade det svårt att segla/ och måste kasta ut barlasten. Av densamma blev Öland på den ena sidan och Gottland på den andra. - Det kom till att slå till Bornholm med bogsprötet, så all skogen flög av. Därför har Bornholm ingen skog. På skeppet fanns flera tunnland jord, så man sådde säd och hade kreatur. En gång hade en oxe fallit i jättegrytan. Då måste de sätta ut en båt för att ro efter den. - Sjöfarare kunna ibland få se en skuta komma utan segel.

Skriv endast på denna sida!

A.-B. GRAHNS BOKTR., LUND

ACC. N:R M. 457:51.

LUNDS UNIV. FOLKMINNES-ARKIV

51

Landskap: Skåne Upptecknat av: Erik Jönsson

Härad: Rönnebrga Adress:

Socken: Berättat av: Jöns Persson

Uppteckningsår: 1921 Född år i

Kronborg, Östra Danske

Kring ett silverbord i en källare under Kronoborgs slott sitta tolv jättar. Där ha de suttit sen urminnes tider, men en gång, när Köpenhamn blivit riktigt i fara, då skola de stiga upp och skynda till dess försvar.

71

I Hildeshög gick en gång en grå häst i landsvägsgropen. En flock skolpojkar kom gående på vägen. De fingo se hästen gå där och äta och tyckte, det skulle vara roligt att rida på honom. De hoppade opp alla och eftersom de det gjorde blev hästen längre och längre. "Rätt som de va´" kom där en gående. "Ja tror ni rier påga," sade han. Då skrek en av pojkarna: "Kossi Jössu namn, de va en farlig häst så lång." Strax for hästen i väg, slog dem av på landsvägen och försvann med ett skratt. - Det skulle vara bäckamannen.

Jöns Hanskan i Himmelriket (en plats i Glumslöv) brukade alltid sitta uppe och spinna lördagskvällarna till kl. 8-9. En lördagskväll, då hon så satt och spann, kom en ridande upp till gården. Det gnistra´ om honom och eld flög ur hästskorna. Han kom

Skriv endast på denna sida!

A.-B. GRAHNS BOKTR., LUND

ACC. N:R M. 457:52.

LUNDS UNIV. FOLKMINNES-ARKIV

52

Landskap: Skåne *Upptecknat av:* Erik Jönsson

Härad: Rönneberga *Adress:*

Socken: *Berättat av:* Jöns Persson

Uppteckningsår: 1921 *Född år* *i*

ända upp till fönstret och fräste. Jöns Hanskan blev rädd, sprang ifrån rocken och in i sängen till gubben. "Släng träskorna, innan du kommer i sängen", skrek gubben. - Från den dagen spann hon aldrig mer någon lördagskväll. 72

En käring hade blivit halshuggen (f.ö. den sista som blev det) på"Galgabacken" (backen mitt emot kyrkan, strax öster om landsvägen). Men stupstocken hade man låtit ligga kvar. Då fanns en ringare, som hette Jöns Månsson. En kväll var han oppe till Per Anders (stället vid kyrkan). Där satt han Per Andersson och drängen (Jöns Persson) och söp långt framåt kvällen så det var alldeles mörkt. Då han skulle gå, följde drängen med honom ut för att "gi for te kreaturen". Hur ska du hitta hem, Jens," sade drängen till ringaren. "Ah, det är inte mörkare än att jag kan gå till Galgabacken och ta´ stupstocken." - "Gör du det ska´ du få en kanna brännvin." - Ringaren gick, och man tänkte inte annat än att han gått hem. Men han hade gått ut om österporten och kom "etter ett bede" tillbaks och slog"stupstocken" i gården. Sen blev det supande på nytt till långt ut på natten. - Efteråt 73

Skriv endast på denna sida!

A.-B. GRAHNS BOKTR., LUND

ACC. N:R M. 457:53.

LUNDS UNIV. FOLKMINNES-ARKIV

73

Landskap: Skåne *Upptecknat av:* Erik Jönsson

Härad: Rönneberga *Adress:*

Socken: *Berättat av:* Jöns Persson

Uppteckningsår: 1921 *Född år* *i*

fick man höra att ringaren varit på ett ställe och lånat en lykta.

(Jag har tagit denna historia med - liksom en del övriga, vilka kanske ej riktigt kunna försvara sin plats i en sådan samling, som denna vore ämnad att bli - därför att den är typiskt folklig och i all sin enkelhet ger en god bild av den folkliga karaktären på samma gång som den visar, att folket självt stundom kan få förklaring på mer eller mindre markanta fall av olika slag.)

I Flundrör bodde en gång en man från Asmundtorp, som hette Jöns Ågasson (Åkesson). I hans hus, som var mycket dåligt, fanns endast ett rum och en bod för kolupplag, kol, som han alltid brukade segla efter och som skulle användas i bränneriet. En dag - det var sommar, solsken och vackert väder - skulle han riktigt "leva till" och tänkte därför baka pannkakor. Han rörde ihop i ett stort krus och satte det att jäsa i fönstret, vars ena ruta var sönderslagen. Nu fanns det den sommaren gott om "ollonborrar". En filur, han hette f.ö. Per Jönsson, kom förbi och fick se kruset stå där. Då "to han o plocka en hel mössa full med ollonborrar och gick hän och rörde dem i pannkaksdegen. Och fördärvade 74

Skriv endast på denna sida!

A.-B. GRAHNS BOKTR., LUND